

Dersim'e 'Dersim' demek...

16.09.2013 - Bu Yazı 2738 Kez Okundu.

Dersim'in adı iade ediliyor. Bu haberi, Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin düzenlediği Diyanet konulu bir yuvarlak masa toplantısına katılmak üzere geldiğim Dersim'de aldım. Sevindim. Aslında, öncesi bir yana, Dersim tartışmalarının gündem olduğu 2009 ve 2010 yıllarında atılması gereken bir adımdı bu. Hatırlıyoruz, Başbakan Erdoğan, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ile giriştiği polemikte, "**Gerekirse Başbakan olarak özür de dilerim**" demişti. Devletin özür dileme anlayış ve geleneği olmadığı da dikkate alındığında, bu çıkış, bir siyasi polemik içinde gündeme gelmiş de olsa önemliydi, anlamlıydı. Fakat gerekleri vardı. Bunun başında da Dersim'e Dersim adının iade edilmesi geliyordu.

Yerleşim birimlerinin ve yanı sıra dağ, ova, nehir, göl gibi coğrafya isimlerinin değiştirilmesi, malum, inkârcı resmî ideolojinin asimilasyoncu uygulamalarından biriydi. Bunun için 27 Mayıs darbesinden sonra 12 Eylül'e değin faaliyet gösteren bir komisyon da kurulmuştu. 12 Eylül darbecileri de bu konuda gayet "**hassas**" idiler. Sonuçta binlerce yerin isimleri değiştirildi, Türkçeleştirildi. Bu isim değişikliği uygulamasının en hummalı yürütüldüğü bölge Kürt coğrafyasıydı; ama orijinal adları Rumca, Ermenice ve başka dillerden olan yerlerin adları da değiştirildi. Kürt hassasiyetinin daha belirgin olması, malum, taşıdığı "**bölücülük**" potansiyeli nedeniyle idi. Oysa asıl "**bölücülük**", bu dayatmanın ta kendisiydi. Sonuçta ne **Dersim** "**Tunceli**" oldu, ne de **Norşin** "**Güroymak**".

Atılacak adımın Dersim'le sınırlı kalmaması gerektiği çok açık. Sadece resmî yazışma ve işlemlerde kullanılmaktan öte hiçbir anlam ifade etmeyen **değiştirilmiş bütün isimlerin geri alınması gerekir**. Bu coğrafya Türklerin, Kürtlerin, Ermenilerin, Rumların vatanıdır. Etnik, dinî, kültürel çeşitliliğiyle birlikte değerlidir, güzeldir, yurttur...

Dersim adının iade edilecek olmasına, öyle sanıyorum ki raftan indirilmesi düşünülen "**Alevi açılımı**" açısından da bir anlam atfediliyor. Çünkü Dersim, Alevilerin nüfus olarak çoğunluk oluşturdukları tek il. Alevi- Kızılbaz inancının merkezlerinden biri. Bu vesileyle hatırlatmak durumundayım, **İstanbul Boğazi'na yapılacak üçüncü köprüye Yavuz**

Sultan Selim adı verilmesinden de vazgeçilmesi gereği var. Alevi yurttaşların hassasiyetlerini dikkate almak ve tartışma konusu olmayacak yeni bir isimde karar kılmak, zor bir şey değil. Yeter ki hükümet **“kim ne derse desin”** şeklinde kendisini gösteren tuhaf bir inat tavrı içine girmesin...

Eğer sahici bir **“açılım”** planlanıyorsa, din ve vicdan özgürlüğünün temel bir gereği olarak **cemevlerinin yasal statüsünün tanınması, daha fazla ertelemeden atılması gereken bir adım.** İnsanların inanç ve ibadetlerinin tartışma ve **“pazarlık”** konusu yapılmaması gerektiğini öğrenmiş olmak için yeterince deneyim sahibi olduk herhalde...

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın (DİB) statüsünün en azından yeniden düzenlenmesi de bu **“açılım”**ın konularından biri olmak durumunda. İktidarın buna niyeti olmadığıнын farkındayım elbette. Ancak bilinmesinde yarar var; ayrımcılık üreten bu devlet kurumu aynı misyonla kaldığı müddetçe sadece Aleviler açısından da değil, bütün yurttaşlar için din ve vicdan özgürlüğü üzerinde koyu bir gölge olmaya devam edecektir. Bir süre önce hazırladığım **“Diyanet'in Dini: Devlet”** başlıklı yazı dizisinde gündeme getirdiğim soru ve sorunların güncelliği devam ediyor. Ama ne hikmetse, bu soru ve sorunların **“muhabatı”** bulunamıyor(!)

Gezi'den bu yana gündemden düşmeyen **“gerginlik”** ve **“kutuplaşma”** hâlini aşmak imkânsız değil. Bunun için çare, daha fazla demokrasi ve özgürlükte aranmalı. Polisiye önlemleri artırmakta değil. Tıkandığı gözler önünde olan **“Çözüm Süreci”**nin önünü açacak olan da budur.

cafersolgun@gmail.com

Twitter: @CaferSolgun